NIK o walce z nowotworami

Kategoria: Polityka Zdrowotna
Opublikowano: piątek, 02, luty 2018 12:40
Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska
Odsłony: 1411

4 lutego obchodzimy Światowy Dzień Walki z Rakiem. Najwyższa Izba Kontroli alarmuje, że konieczna jest jak najszybsza poprawa skuteczności profilaktyki i leczenia onkologicznego.

Wyniki leczenia nowotworów są w Polsce niezadawalające, choć jednej trzeciej zachorowań można byłoby zapobiec, tylko i wyłącznie dzięki tak prostemu procesowi, jak zminimalizowanie kluczowych czynników ryzyka zależnych również od nas samych, m.in.: palenia tytoniu, spożywania alkoholu, braku aktywności fizycznej, niewłaściwej diety oraz związanej z tym nadwagi. Tymczasem w Polsce nie udaje się nie tylko profilaktyka. Placówki zajmujące się leczeniem nowotworów są rozproszone, brakuje ośrodków specjalizujących się w leczeniu określonych typów nowotworów (np. w 2012 r. leczeniem onkologicznym zajmowało się aż 806 szpitali, spośród których tylko 98 udzielało świadczeń dla 80 proc. pacjentów), kurczą się zasoby kadrowe lekarzy (w niektórych specjalnościach, np. wśród patomorfologów, nie ma pełnej zastępowalności pokoleń), a wydatki na ochronę zdrowia, w tym na onkologię należą do niższych w Unii Europejskiej. Polski pacjent nie może także korzystać z porównywalnego do mieszkańców innych krajów zachodniej Europy zakresu dostępnych opcji terapeutycznych w leczeniu nowotworów: ma ograniczony dostęp do nowoczesnych urządzeń i technologii (w tym nowoczesnych leków).

NIK rekomenduje przygotowanie rozwiązań legislacyjnych mających na celu włączenie lekarzy medycyny pracy w profilaktykę wtórną i wczesną diagnostykę chorób cywilizacyjnych, w tym nowotworów; z zapewnieniem możliwości jej odrębnego finansowania, które nie obciążałoby pracodawców. Wniosek NIK wypływa m.in. z konieczności zagospodarowania „niszy onkologicznej", na jaką wskazały ustalenia analizy Izby. Eksperci utrzymują bowiem, że jedynym lekarzem, z jakim ma kontakt duża grupa obywateli (nawet 400-500 tys.) są właśnie lekarze medycyny pracy. Rozwiązanie wskazane przez NIK nie skomplikuje zanadto pracy specjalistów, a może znacząco zwiększyć nasze szanse w walce z nowotworami.

Efekty działań na rzecz profilaktyki onkologicznej, będą widoczne dopiero w odległej perspektywie czasowej, a w walce z nowotworami ważny jest czas. Dlatego też NIK wskazuje, że odpowiednie działania powinny być podjęte niezwłocznie i proponuje ich wzmocnienie poprzez rozszerzenie edukacji prozdrowotnej na najmłodszych. NIK rekomenduje wprowadzenie do programu edukacji w szkołach podstawowych oraz średnich wydzielonego przedmiotu - edukacja zdrowotna, przekazującego wiedzę na temat rozwoju, zdrowia i zachowań prozdrowotnych dostosowanych do potrzeb dzieci i młodzieży w danym okresie życia, obejmującego zdrowy, aktywny tryb życia oraz edukację w zakresie zdrowego sposobu odżywiania.

Poza powyższymi, NIK sformułowała także szereg rekomendacji dotyczących działań jakie należy podjąć aby właściwie zabezpieczyć interesy obywateli, poprzez usprawnienie istniejącego w Polsce systemu zapobiegania, wykrywania i leczenia nowotworów:

W zakresie profilaktyki pierwotnej:

- poprawę dostępu do edukacji w zakresie czynników ryzyka nowotworów złośliwych oraz czynników obniżających ryzyko zachorowania, a także działania edukacyjno-informacyjne ukierunkowane na wzmożenie czujności onkologicznej kadry medycznej;
- rozwój profilaktyki antynikotynowej, w tym rozpowszechnianie informacji o szkodliwości palenia tytoniu, w szczególności wśród osób nieletnich, publikowanie aktualnych danych o statystykach dotyczących palenia tytoniu w Polsce i jego następstwach, ograniczenie narażenia czynnego i

Phoca PDF

biernego na dym papierosowy, przede wszystkim poprzez zwiększenie zakresu i finansowania działań oraz programów antynikotynowych;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat ryzyka i skutków zakażenia wirusem HPV m.in. poprzez zwiększenie liczby i zakresu ogólnopolskich programów profilaktycznych - realizowanych przez Ministra Zdrowia, które powinny wynikać z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych oraz stanu zdrowia Polaków,
- edukację społeczeństwa, na temat szkodliwości promieniowania UV zarówno pochodzenia naturalnego (promieniowanie słoneczne), jak i sztucznego (łóżka opalające, solaria).
- zminimalizowanie ryzyka występowania zanieczyszczeń m.in. określenie minimalnych wymagań jakościowych dla paliw stałych, popularyzowanie publicznych środków transportu, wprowadzanie stref ograniczonej emisji komunikacyjnej na terenach wysokiego natężenia ruchu pojazdów samochodowych oraz zwiększanie obszarów „zielonych".
- W zakresie profilaktyki wtórnej:
- egzekwowanie przez NFZ od lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej realizacji obowiązujących procedur w zakresie profilaktyki zdrowotnej chorób nowotworowych;
- zwiększenie odsetka pacjentów uczestniczących w programach profilaktyki zdrowotnej;
- stworzenie bazy danych, które pozwoliłaby ocenić faktyczny uczestnictwo obywateli w badaniach profilaktycznych, niezależnie, czy są one realizowane w ramach populacyjnych programów przesiewowych, czy w innym trybie (np. zlecone przez lekarza w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej), a także z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania (środki publiczne, prywatne);
- określenie przez Ministra Zdrowia spójnej, kompleksowej i wieloletniej koncepcji działań profilaktycznych, ukierunkowanej na zachowanie zdrowego trybu życia i zapobieganie chorobom, z uwzględnieniem priorytetów i wskaźników epidemiologicznych;
- prowadzenie przez Ministra Zdrowia rzetelnych analiz dotyczących efektywności realizowanych programów przez podmioty je finansujące.

W zakresie diagnostyki nowotworów:

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność zwiększenia odsetka pacjentów onkologicznych z wystawioną Kartą DiLO w celu zapewnienia im dostępu do szybkiej diagnostyki, w szczególności poprzez zwiększenie liczby świadczeniodawców aktywnie udzielających świadczeń z zakresu diagnostyki onkologicznej w ramach pakietu. Pozwoliłoby to na uniknięcie sytuacji, gdy pacjent z podejrzeniem choroby nowotworowej, kwalifikujący się do pakietu onkologicznego, poszukuje świadczeniodawcy mogącego wystawić mu Kartę DiLO lub oczekuje na udzielenie świadczenia na równi z innymi pacjentami (nieonkologicznymi).

Ponadto, w ocenie NIK, zasadnym jest wspieranie rozwoju wyspecjalizowanych ośrodków diagnostyki i leczenia onkologicznego (wszechstronnie zorientowanych lub narządowych), dysponujących odpowiednim doświadczeniem, kadrą medyczną oraz możliwością prowadzenia kompleksowej diagnostyki i leczenia onkologicznego (we własnym zakresie), wyłonionych z wykorzystaniem map potrzeb zdrowotnych. Stanowiłoby to rzeczywistą zmianę jakościową w systemie opieki nad pacjentem onkologicznym i pozwoliłoby na zwiększenie jakości leczenia, w tym m.in. przez przeprowadzenie wszystkich niezbędnych badań celem wyboru optymalnej terapii, w tym immunohistochemicznych i molekularnych.

W związku z leczeniem nowotworów:

Phoca PDF

- usprawnienie procesu rejestracji nowoczesnych technologii i obejmowania ich finansowaniem ze środków publicznych, tak aby polscy pacjenci w większym stopniu mogli korzystać z najnowszych dostępnych w krajach europejskich terapii;
- centralizację specjalistycznego leczenia chirurgicznego poprzez tworzenie jednostek szpitalnych mogących leczyć w ciągu roku odpowiednią liczbę pacjentów z określonymi rodzajami nowotworów oraz zwiększenie dostępności chemio- i radioterapii poprzez stopniową decentralizację ich udzielania, przy zachowaniu odpowiedniego nadzoru nad jakością świadczeń;
- zapewnienie pacjentom onkologicznym szybkiej i efektywnej rehabilitacji onkologicznej, tak aby nie zaprzepaścić pozytywnych (często bardzo kosztownych) skutków leczenia i zapewnić jak najszybszy powrót do pełnej sprawności zdrowotnej, społecznej i zawodowej;
- powiązanie leczenia onkologicznego z medycyną paliatywną oraz poprawę dostępu świadczeń paliatywno - opiekuńczych z zastosowaniem odpowiednich terapii przeciwbólowych.

Najwyższa Izba Kontroli rekomenduje także podjęcie działań w celu zapewnienia adekwatnych do potrzeb zdrowotnych obywateli, zasobów kadrowych i sprzętowych niezbędnych dla realizacji prawidłowej diagnostyki i leczenia chorób nowotworowych.

Ponadto w związku z systemowymi nieprawidłowościami w obiegu informacji związanymi z procesem wykrycia choroby nowotworowej, jej leczeniem, a także oceną osiąganych efektów, jak również wykorzystywaniem przestarzałych systemów informacyjnych w obszarze zdrowia, NIK wskazuje na zasadność podjęcia przez Ministra Zdrowia działań mających na celu:

- stworzenie spójnego systemu obiegu informacji w ochronie zdrowia związanych z procesem wykrycia choroby nowotworowej oraz jej leczeniem i oceną osiąganych efektów, z wykorzystaniem dotychczasowych prac prowadzonych w tym zakresie;
- zapewnienie rzetelnych, aktualnych i kompletnych danych w dotychczasowych rejestrach.

Źródło: www.nik.gov.pl

Phoca PDF